

Суманбар ХАСАНОВА,
Чирчиқ давлат педагогика университети мустақил тадқиқотчиси
E-mail: d.ahmedjonov@mail.ru
TATU профессори, т.ф.д. М. Якубов тақризи асосида

FUNDAMENTALS OF THE USE OF INFORMATION TECHNOLOGIES IN SOLVING EDUCATIONAL TASKS OF SECONDARY SCHOOLS

Annotation

This article analyzes the methods of using information technologies in solving educational tasks in secondary schools, analyzes the basics of implementing unexplored issues, problems, principles of integrity and focus on personal development, defines methods for ensuring the quality of education.

Keywords: education, upbringing, computer science, research, multimedia, school, technology

ОСНОВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ РЕШЕНИИ УЧЕБНО-ВОСПИТАТЕЛЬНЫХ ЗАДАЧ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ШКОЛ

Аннотация

В данной статье проведен анализ методов использования информационных технологий при решении учебно-воспитательных задач в общеобразовательных школах, проанализированы основы реализации неисследованных вопросов, проблем, принципов целостности и направленности на развитие личности, определены методы обеспечения качества образования.

Ключевые слова: образование, воспитание, информатика, исследования, мультимедиа, школа, технология

УМУМТАЪЛИМ МАКТАБЛАРИ ТАЪЛИМ-ТАРБИЯ МУАММОЛАРИНИ ҲАЛ ҚИЛИШДА ИНФОРМАЦИОН ТЕХНОЛОГИЯЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ АСОСЛАРИ

Аннотация

Ушбу мақолада умумтаълим мактабларида таълим-тарбия муаммоларини ҳал қилишда инфор­мацион технологияларидан фойдаланиш методлари тахлили, ўрганилмаган масалалар, муаммолар, яхлитлик ва шахсни ривожлантиришга йўналтирилганлик тамойилларини амалга ошириш масалаларининг асослари таҳлил қилиниб, таълим сифатини таъминлаш усуллари белгилаб берилган.

Калит сўзлар: таълим, тарбия, информатика, тадқиқот, мультимедиа, мактаб, технология

Кириш. Ўрта таълимни модернизациялаш йўналишларидан бири фундаменталлаштириш, яхлитлик ва шахсни ривожлантиришга йўналтирилганлик тамойилларини амалга ошириш асосида таълим жараёни сифатини оширишдан иборат.

Тарбия таълимнинг устувор йўналиши сифатида таълим ва ривожланишнинг умумий жараёнида интеграциялашган педагогик фаолиятнинг органик таркибий қисмига айланиши керак [1]. Концепцияда таълимнинг энг муҳим мақсадлари мактаб ўқувчиларида фуқаролик масъулияти ва ҳуқуқий ўз-ўзини англаш, маънавий ва маданият, ташаббускорлик, мустақиллик, бағрикенглик, жамиятда муваффақиятли ижтимоийлашув ва меҳнат бозорига фаол мослашиш қобилиятини шакллантиришдан иборат этиб белгиланган.

Замонавий таълим тизими ўқувчиларни нафақат билим, кўникма ва малакалар билан қуроллантириш, балки ҳаёти давомида мустақил фаол узлуксиз билимларни яратиш ва уларни ижодий ўзлаштириш заруриятини шакллантириш, ўқувчини янги шароит ва келажақдаги ахборот муҳитида касбий фаолият, ўз имкониятларидан самарали фойдаланиш, салбий таъсирлардан химоялана олишга тайёрлашга қодир бўлиши керак [2].

Янги жамиятни шакллантириш шароитида ижтимоий табақаланиш кучайиб бормоқда, бу нафақат катталардан, балки ўсмирлардан ҳам ўзининг ижтимоий ўрни, ижтимоий мавқеи учун психологик “кураш” кўникмасини талаб қилади. Бу омон қолиш жараёнининг индивидуаллашуви билан бирга келади. Ўсмир кўпинча ўз

муаммолари билан ёлғиз қолади, фақат ўзига ишонади, “душман”лар қуршовида яшайди. Жамият ижтимоий ва маданий жиҳатдан тобора турлича бўлиб бормоқда, бу эса бағрикенглик ва миллатлараро ва бошқа низоларнинг намоён бўлишига қарши туриш қобилиятини ривожлантиришни талаб қилади.

Ахборот ва коммуникацион таълим технологияларининг (АКТ), шу жумладан мультимедиа ва Интернетнинг пайдо бўлиши ва кенг тарқалиши улардан мулоқот, тарбия ва ўқувчининг жамиятга интеграцияси воситаси сифатида фойдаланиш имконини беради. Ўқувчиларни бадиий-эстетик, иқтисодий, сиёсий ва ижтимоий тарбиялашда янги имкониятлар очилмоқда.

Мавзуга оид адабиётларнинг таҳлили. Мактаб информатикаси ривожланишининг ҳозирги босқичида таълимда фаннинг интеграциялашган, касбий йўналтирилган, ижтимоийлаштирувчи, маданиятни шакллантириш функцияларини амалга ошириш зарурати тушунилади. Таълимнинг хусусий муаммоларини ҳал қилиш информатика бўйича асосий ва махсус курсларнинг кўплаб муаллифлик дастурларида ўз аксини топган. Аммо, қондага кўра, бу дастурлар ўқувчиларни ахборотга ахлоқий муносабатда бўлишга, ахборот жамиятида ижобий фаолиятни шакллантиришга, ахборот билан ишлашнинг ахлоқий ва маънавий меъёрларини бузишга йўл қўймасликка қаратилади [3]. Кўриниб турибдики, мактаб информатика ва АКТ курси концепциясини таълим муаммоларини тизимли ҳал этиш нуқтаи назаридан қайта кўриб чиқиш; информатика ва АКТ курсининг таълим имкониятларини фаоллаштириш,

шунингдек, мактабнинг ягона ахборот муҳити доирасида таълим-тарбия ишларини қўллаб-қувватлаш учун ахборот ва коммуникация воситаларидан фойдаланиш методикасини ишлаб чиқиш талаб этилади.

Таълимни ахборотлаштириш муаммоларини муҳокама қилишда, қоидага қўра, ўқитувчи ва ўқувчилар эгаллаши керак бўлган фундаментал билим ва амалий кўникмаларга алоҳида эътибор берилади. И.В.Роберт, С.А.Бешенков, А.А.Кузнецов, М.П.Лапчик, Н.И. Рыжева, Е.А.Ракитина, А.А.Ахоян, Ю.С.Брановский, С.Д.Каракозов, А.Ю.Кравцова, А.В.Могилев, Т.А.Лавина, М.И.Старовиковнинг тадқиқотлари ушбу муаммоларга бағишланган. Бироқ, жамиятни ахборотлаштиришнинг ҳозирги босқичи олимлар ва амалиётчи ўқитувчилар олдида турган ва айниқса, таълим фаолиятини амалга ошириш методикасини ишлаб чиқишни талаб қиладиган бир қатор янги муаммоларни келтириб чиқарди. Анъанавий ўзгартирувчи, ахборот, коммуникатив, ташкилий, кўргазмали функциялар билан бир қаторда, бугунги кунда беқарор ва ноқулай жамиятда мактаб ўқитувчисининг таълим фаолияти илгари коррекцион педагогикага хос бўлган қўшимча мослашиш ва реабилитация функциялари ҳам мавжуд бўлиб, улар турли ижтимоий гуруҳларга мансуб ўқувчиларнинг ривожланиши учун шароитларни мослаштиришга имкон беради [4].

Тадқиқот методологияси. Юқоридагиларга асосланиб, қарама-қаршиликлар гуруҳини шакллантириш мумкин:

- информатика ва АКТ курсида таълим соҳасидаги ишларни фаоллаштириш зарурати, АКТ воситаларини кенг қўллаш асосида ўқув жараёнини ахборотлаштириш ва ҳақиқатда тегишли методология ва методикаларнинг йўқлиги ўртасида;

- ўқитувчининг ўқув фаолиятида АКТдан фойдаланишнинг кенг қўлланилиши мумкин бўлган йўналишлари ва мактабда турли ўқув фанларини ўқитишда таълим муаммоларини ҳал қилишда АКТдан фойдаланишнинг ҳақиқий даражаси ўртасида;

- турли мактаб фанлари бўйича таълим муаммоларини ҳал қилишда АКТдан кенг фойдаланишнинг объектив эҳтиёжи ва тегишли таълим ва тарбия методикаларининг йўқлиги ўртасида.

Тадқиқотларимизнинг долзарблиги юқорида санаб ўтилган қарама-қаршиликлар билан боғлиқ бўлиб, улар умумтаълим мактабида ўқувчиларни тарбиялаш муаммолари билан боғлиқ мактаб информатика ва АКТ курсининг яхлит концепциясини, уни амалга ошириш методикаларини яратиш заруратидан иборат бўлган тадқиқот муаммосини шакллантиришга имкон беради [5].

Тадқиқот муаммоси, объекти, предмети, мақсади ва фарази қуйидаги тадқиқот вазифаларини ҳал қилиш зарурлигини аниқлади:

- мактаб информатика ва АКТ курсининг бутун ривожланиши давомида таълимнинг илмий-педагогик муаммолари генезисини аниқлаш;

- мактаб информатикасининг муаммолари соҳаси бўйича ўқитиш ва тарбияга ижтимоий-шахсий йўналтирилган ёндашувни тарқатиш имкониятларини асослаш;

- таълим муаммоларини ҳал қилишда информатика ўқитувчисининг вазифалари ва ролини аниқлаш;

- мактаб информатика ва АКТ курсидаги “Ижтимоий информатика” мазмун йўналишининг генезисини аниқлаш ва унинг ижтимоий тарбия муаммоларини ҳал этишдаги ролини асослаш;

- таълим муаммоларини ҳал қилиш шароитида информатика бўйича замонавий мактаб курсини тузишнинг асосий концептуал ёндашувларини аниқлаш;

- таълим муаммоларини ҳал этиш шароитида умумтаълим мактабида информатика фанини ўқитиш ва АКТдан фойдаланишга интеграциялашган ёндашувларни асослаш;

- мактабнинг ягона ахборот муҳити доирасида АКТдан фойдаланишга асосланган таълим-тарбия ишлари тизимини ишлаб чиқиш;

- мактаб муҳитида ахборотга қарамлиқнинг олдини олишга қаратилган ижтимоий-педагогик ёндашувларни ишлаб чиқиш;

- умумтаълим мактабидаги таълим-тарбия ишларида ахборот-коммуникация технологияларини қўллаш, интеграциялашган ва танлов курслари доирасида информатика ва АКТ курсларида мактаб ўқувчиларини экологик, ҳуқуқий фуқаролик-ватанпарварлик тарбиялаш усулларини ишлаб чиқиш ва синовдан ўтказиш;

- танлов курси доирасида ижтимоий тарбия муаммоларини ечиш асосида ижтимоий информатикани ўқитиш методикасини ишлаб чиқиш ва синовдан ўтказиш;

- ижтимоий-шахсий йўналтирилган таълим учун Web-ресурслардан фойдаланиш самарасини яратиш ва аниқлаш.

Тадқиқот вазифаларини ҳал қилиш информатика ва АКТни ўқитишнинг фалсафий, ижтимоий ва педагогик муаммолари, жамиятни ахборотлаштириш ва унинг шахс ва ўқув жараёнига таъсири бўйича адабиётлар ва тармоқ манбаларини илмий-услубий таҳлил қилиш; таълимнинг умумий муаммолари, АКТ воситаларидан фойдаланган ҳолда таълим ва тарбиянинг замонавий методларидан, шунингдек, педагогик тажрибани ўрганиш ва умумлаштириш бўйича; ишнинг назарий қоидаларини ва таклиф этилаётган таълим ва тарбия методикаларининг мослигини текшириш учун педагогик тажрибалардан фойдаланиш мақсадга мувофиқдир [6].

Таҳлил ва натижалар. Мактаб информатика фани бўйича таълим-тарбияга ижтимоий-шахсий йўналтирилган ёндашувни қўллаш имконияти қуйидагилар заруриятдан келиб чиқади:

ўқувчининг жамият субъекти сифатида ҳаётдаги муваффақияти учун масъулиятини шакллантириш, фаолиятнинг турли соҳаларида, шу жумладан ахборот-коммуникация соҳасида, шунингдек, таълим ва ижтимоий характердаги муаммоларни мустақил ҳал қилиш учун АКТдан фойдаланиш кўникмаларини шакллантириш учун шахсий саъй-ҳаракатларни амалга оширишга тайёрлигини ривожланиши;

болалар ва ўсмирлар ҳаётини жамоавий инсонпарварлигини ташкил этиш, бу уларнинг ҳар бирига жамиятнинг салбий таъсирига қарши туришга ёрдам беради ва уларга ўзини ўзи амалга ошириш, шунингдек индивидуал таълим йўналишлари асосида баҳолаш, танлаш, рефлексия, масъулият ва бошқа фазилатларни ривожлантиришга ёрдам беради;

ижодий ишда шахснинг ўзига хослиги, бетакрорлигини (“ўзини-ўзи англаш”) ривожлантириш, бунинг учун ахборот-коммуникация технологиялари алоҳида имкониятлар беради;

таълим жараёнида лойиҳа, маълумот олиш, ривожлантирувчи ўйинларни устида ишлаш жараёнининг ўзидан фойдаланиш ва ўқув фаолиятида шахсий тажриба манбалари сифатида АКТдан фойдаланиш;

ахборот саводхонлигига, кейин эса ахборот компетентлиги, ўқувчининг умумий маданиятини ривожлантиришга ҳисса қўшиш ва унинг келажакдаги касбий йўналишини шакллантиришга асосланган ахборот маданиятини шакллантириш.

Информатика ўқитувчисининг таълим масалаларини ҳал этишдаги энг муҳим иерархик вазифалари қуйидагилардан иборат:

йўналтирувчи (ўқувчининг ахлокий ва иродавий фазилатларини, қарашлари, эътиқодлари, одатлари, жамиятни ахборотлаштириш шароитида хатти-ҳаракатлар қоидаларини шакллантириш);

ривожлантирувчи (мутахассисликдан олдинги ва мутахассисликка тайёрлаш шароитида ўқувчиларнинг юқори ижодий салоҳиятига эришиш);

мобиллик (ўқувчининг ахборот жамиятига самарали мослашуви омили сифатида ижтимоий фойдаланиш учун АКТ воситаларидан фойдаланиш кўникмаларини шакллантириш);

ахборот (ҳар бир ўқувчи томонидан янги ахборот муҳитида ижтимоий маълумотларнинг бутун ҳажмидан самарали фойдаланиш учун асос сифатида АКТ компетентлигини шакллантириш);

ташқилий, коммуникатив (ўқувчини ижтимоийлашувида ота-оналарга ёрдам бериш, унинг ахборотга бўлган эҳтиёжини аниқлаш, ахборотлаштиришнинг салбий ижтимоий-психологик оқибатларининг олдини олиш, бартараф этиш ва бошқалар).

2004-йилдан бошлаб умумтаълим мактабида “Ижтимоий информатика (коммуникативлик)” мазмун йўналишининг ривожланиши унинг қуйидаги ҳозирги ҳолатига олиб келди: қоидага қўра тушунчалар ва ўқув дастурларида курс мазмуни чекланган мавзуларни ўз ичига олади: “Ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш истиқболлари”, “Ахборот этикаси ва ҳуқуқ, ахборот хавфсизлиги”, “Ахборот ресурслари”, “Ахборот “жамияти”, “Ахборот маданияти”, ўқув мақсади, шунингдек, курснинг тарбиявий ва ижтимоий йўналиши бўйича электрон таълим воситалари мавжуд эмас. Буларнинг барчаси ижтимоий информатиканинг мафкуравий, ижтимоий ва тарбиявий салоҳиятини амалга оширишга имкон бермайди.

Таълим муаммоларини ҳал қилишда информатика ва АКТ бўйича замонавий мактаб курсини тузишнинг асосий концептуал ёндашувлари қуйидагилардан иборат:

таълим жараёнининг умумий тенденцияларини таъминловчи қонуниятлар қуйидагилар бўлиши керак: фаоллик, таълим ва тарбиянинг бирлиги, тарбия ва мулоқотнинг бирлиги, тарбия ва ўз-ўзини тарбиялашнинг интенсивлиги;

таълим тамойиллари қуйидагилардан иборат бўлиши керак: мактаб ўқувчиларига умумий, табақалаштирилган ва индивидуал таълим ва тарбиянинг илмийлиги, узлуксизлиги, тизимлиги, педагогик жиҳатдан мақсадга мувофиқлиги бирлиги; тарбияни ривожлантириш тамойиллари - ижтимоий фаоллик; ижтимоий ижодкорлик, шахс ва жамоанинг ўзаро таъсири; ривожлантирувчи таълим, таълим жараёнининг яхлитлиги ва бошқалар.

информатика ва АКТ бўйича узлуксиз таълим бўйича таълимнинг вазифалари қуйидагилардан иборат

бўлиши керак: бошланғич мактабда – ахборотни идрок этиш ва уни адекват изоҳлаш кўникма ва малакаларига асос яратиш, ўқув фаолиятида, қундалик ҳаётда АКТ воситаларидан мақсадли фойдаланиш; ижтимоий алоқалар; таянч мактабда - ўқув ва амалий фаолиятда ўқув ва бошқа ахборот ресурсларини яратиш ва улардан онгли равишда фойдаланиш кўникмаларини шакллантириш, кизиқишлар доирасини кенгайтириш, ижтимоий аҳамиятга эга муаммоларни ҳал қилиш учун умуман билиш фаолиятига интилиш, уларнинг хусусиятлари ва имкониятлари; ўрта мактабда - ўқувчи шахсининг ўзини ўзи белгилаши ва ўзини ўзи англашига қўмаклашиш, ижтимоий-шахсий фаолиятни амалга ошириш учун АКТдан фойдаланиш кўникмаларини шакллантириш.

Мактабнинг ягона ахборот муҳити доирасида таълим-тарбия ишлари тизимини тузиш, уни ташкил этишда янги ёндашувларни амалга оширишнинг асоси сифатида таълим жараёнини қўллаб-қувватлаш учун ахборот-коммуникация воситаларидан фаол фойдаланишни тақозо этади, ахборотга қарамлиқнинг олдини олишга қаратилган ижтимоий-педагогик ёндашувлар психологик ва ижтимоий омилларни ҳисобга олиш тизимини талаб қилади. Бунинг учун синфдан ташқари ишларда ўқувчиларнинг ахборот-коммуникация эҳтиёжларини шакллантириш ва тўлиқ қондириш; профилактика чора-тадбирларини ишлаб чиқиш зарур. Информатика ва АКТ курсининг масалаларни ечиш концепциясини амалга ошириш методикаси интеграциялашган, танлов курсларининг мазмуни, таълим-тарбия шакллари ва методлари, мактаб информатика ва АКТ курси мазмунини ўзлаштириш, ўқувчиларнинг ёш хусусиятларини, мактаб информатика ва АКТ курсини ўрганиш босқичини ҳисобга олган ҳолда, экологик ва ҳуқуқий маданиятни, фуқаролик ва ватанпарварликни шакллантиришни таъминловчи назорат шаклларида иборат бўлади.

Хулоса ва таклифлар. Тадқиқотларимиз асосий натижалари (методикалари, рақамли таълим ресурслари, Веб-ресурс ва бошқалар) инновацион хусусиятга эга бўлиб, умумтаълим мактабларининг ўқув амалиётида, педагогика олий таълим муассасалари талабаларига таълим бериш жараёнида, информатика ўқитувчиларини малака ошириш тизими доирасида методик тайёрлашда фойдаланиш мумкин, шунингдек, информатика ва АКТ бўйича мактаб дарсликлари ва ўқув-методик қўлланмаларини такомиллаштириш, мактаб информатика курсининг таълим стандартларини ишлаб чиқишда асос бўлиб хизмат қилади.

Интеграциялашган ёндашув нуқтаи назаридан таълим муаммоларини ҳал этиш ҳам долзарб мактаб информатика ва АКТ курсини ва бошқа фанларни ўқитишда, синфдан ва дарсдан ташқари ишларда АКТдан фойдаланишни ўз ичига олган тизимда амалга оширилиши керак.

АДАБИЁТЛАР

1. Ҳамидов Ж.А. Бўлажак касб таълими ўқитувчиларини тайёрлашда ўқитишнинг замонавий дидактик воситаларини яратиш ва қўллаш технологияси. Пед. Фан. Докт. Дисс. Тошкент, 2017. - 337 б.
2. Толипов Ў.Қ., Усмонбоева М. Педагогик технологияларнинг татбиқий асослари. Т.: Фан. 2006.-261 б.
3. Зиёмухаммадов Б., Тожиев М. Педагогик технология – замонавий ўзбек миллий модели Т.: Лидер пресс. 2009. – 104 б.
4. Ишмухаммедов Р., Абдукодиров А., Пардаев. Таълимда инновацион технологиялар.- Т.: Истеъдод, 2008.- 180 б.
5. Камолдинов М., Вахобжонов Б. Инновацион педагогик технология асослари. Тошкент: Талқин, 2010. - 126 б.
6. Лошакова Т.Ф. Педагогическое управление созданием комфортной среды в образовательном учреждении: Монография. – Екатеринбург: Изд-во Дома учи-теля, 2001. – 255 с

ЎЗМУ ХАБАРЛАРИ

ВЕСТНИК НУУз АСТА NUUz

МИРЗО УЛУҒБЕК НОМИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН МИЛЛИЙ
УНИВЕРСИТЕТИ ИЛМИЙ ЖУРНАЛИ

**ЖУРНАЛ
1997
ЙИЛДАН
ЧИҚА
БОШЛАГАН**

**2022
1/10/1**

**Ижтимоий-
гуманитар
фанлар
туркуми**

Бош муҳаррир:

И.У.МАЖИДОВ – т.ф.д., профессор.

Бош муҳаррир ўринбосари:

Р.Х.ШИРИНОВА – ф.ф.д., профессор

Таҳрир хайъати:

Сагдуллаев А.С. – т.ф.д., проф.

Аширов А.А. – т.ф.д., проф.

Баллиева Р. – т.ф.д., проф.

Маликов А.М. – т.ф.д., проф.

Юсупова Д.Ю. – т.ф.д., проф.

Муртазаева Р.Ҳ. – т.ф.д., проф.

Мўминов А.Г. – с.ф.д., проф.

Нишоновна О.Ж. – ф.ф.д., проф.

Абдуллаева Н.Б. – ф.ф.д., проф.

Мадаева Ш.О. – ф.ф.д., проф.

Туйчиев Б.Т. – ф.ф.д., проф.

Утамурадов А. – ф.ф.н., проф.

Мухаммедова Д.Г. – псих.ф.д.

Болтабоев Ҳ. – фил.ф.д., проф.

Рахмонов Н.А. – фил.ф.д., проф.

Сиддикова И.А. – фил.ф.д., проф.

Садуллаева Н.А. – фил.ф.д., доц.

Арустамян Я.Ю. – фил.ф.д., доц.

Пардаев З.А. – фил.ф.ф.д., PhD.

Рофиева Г.Ю. – фил.ф.ф.д., PhD.

Масъул котиб: **З. МАЖИД**

ТОШКЕНТ – 2022

МУНДАРИЖА

Тарих

Алимардонов О. Роль женщин в развитии народной дипломатии	4
Ахмадова З. Абдурауф Фитрат Бухоро жадидчилигининг ёрқин намоёндаси	8
Ктайбеков А. Социально-экономическое развитие республики Каракалпакстан (2017-2022)	11
Мухаммадиев Р. Усмон Юсупов ва Никита Хрущёв муносабатлари.....	15
Таммиксаар Э. Таави П., Саидбобоев З. Александр Фон Миддендорфнинг Фарғона водийсига саёҳати	19
Ўринбоев Д. Ўзбекистоннинг мустақил тараққиёт стратегияси – замонавий стратегемалар назариясининг миллий даражадаги ифодаси	23
Фалсафа. Педагогика. Психология. Методика. Социология. Сиёсий фанлар. Исломшунослик	
Абдижамилова М. Ўқиш саводхонлигини шакллантиришнинг назарий ва методик асослари	27
Abduvaliyev O. Mahallada ijtimoiy muammolarni bartaraf etish shart-sharoitlari	30
Абдужабборовва З. Психологические основы интенсификации обучения иностранному языку в начальном этапе	33
Абдуназаров Л. Диний адабиётлардан экологик маданиятни шакллантириш воситаси сифатида фойдаланишнинг аҳамияти	36
Абушаев А. Современные методики преподавания английского языка	39
Агзамходжаева Ш. Методы философской компаративистики и сравнительного анализа в изучении наследия Алишера Навои	42
Akobirova S. Foreign language training in the credit-module system	46
Алиева К. Хорижий мутахассислар тадқиқотларида раҳбар шахсининг ижтимоий психологик хусусиятларини замонавий ҳолати.....	49
Allamova Sh. Aralash ta'limning institutsional, tashkiliy-texnologik va pedagogik aspektlari.....	52
Аллаярова Н. Гендер тенглик тафаккурини ривожлантиришнинг педагогик ва психологик моҳиятли жиҳатлари	56
Аминова Н. Фрэнсис Бэкон илмий меросининг тарихий-фалсафий асослари.....	59
Араббоев Х. Ўқувчиларининг жисмоний сифатларини тарбиялашнинг педагогик-психологик хусусиятлари.....	62
Ахмеджонов Д., Умиров Б. Амалий дастурлар пакетларини шахсга йўналтириш орқали ўқитишнинг илмий-методик таъминотини такомиллаштириш масалалари.....	65
Ашурова О. Бўлажак мактабгача таълим мутахассисларининг экоэстетик маданиятини ривожлантиришнинг ижтимоий-тарихий анъаналари, гендер хусусиятлари	69
Bozorova I. Solution of economic issues using modern act	72
Боқиев Х. Малака ошириш жараёнида профессор-ўқитувчиларни илмий методик тайёргарлигини бошқариш фаолиятини такомиллаштириш	75
Bo'riyev O., Abdurasulova S. Korruptsiyaga qarshi kurashish – inson qadrini yuksaltirish mezonlari	79
G'ovsidinov M. "Alisher Navoiyning dunyoqarashi shakllanishida Abdurahmon Jomiyning roli Y.E.Bertels talqinida....	82
Довранова О. Оила барқарорлигини таъминлашда эр-хотин муносабатларининг ўрни	85
Daminova B. Elektron ta'lim muhitida pedagogik faoliyatni tashkil etish	88
Джамиев Б. Кўппартиявийлик тизими жамиятни демократлаштириш омили сифатида	91
Djurayev E. Bolalar o'rtasida jismoniy tarbiya va ommaviy sportni rivojlantirishning dolzarb masalalari	95
Жабборовва М. Талабалар академик ўзлаштиришига таъсир этувчи омиллар	98
Джалилов Х. Темир йўл муҳандислиги йўналиш талабаларининг касбий маданиятини ривожлантиришнинг педагогик шарт-шароитлари	101
Jansaitova J. Boshlang'ich sinflarda psixologik diagnostika usullari	104
Замилова Р. Вопросы формирования исторического мышления будущих учителей при изучении исторических наук	107
Зокиров М. Ўқувчиларнинг ички дунёсига кириб боришда педагогик мулоқотнинг ўрни.....	111
Исмоилов Ш. Ўсмир ёшдаги ўғил болаларга таълим-тарбия беришнинг ўзига хос хусусиятлари ва педагогик асослари.....	114
Yo'ldosheva D. Bo'lajak o'qituvchilar kreativ kompetentligining o'ziga xos xususiyatlari va uni rivojlantirishga oid tajriba-sinov ishlari tahlili	117
Касимова Э. Янги Ўзбекистонда миллий ва диний қадриятлар асосида маънавий янгиланиш ижтимоий тараққиётнинг зарур омили	121
Мамазова З. Талабалар ўртасида китобхонлик маданиятини шакллантириш масалалари.....	125
Махмудова Д., Эшқораев Қ. Интегратив таълим ёрдамида ўқув машғулотларини ташкил этиш.....	127
Mahmudova S. Bo'lajak musiqa ta'limi o'qituvchilari ijtimoiy kompetentligini oshirishning ijtimoiy-pedagogik zarurati	130
Муродова Д. Бўлажак мусиқа таълими ўқитувчиларининг бадиий-эстетик компетентлигини ривожлантириш мазмуни.....	133
Насимов С. Бошланғич синф ўқувчиларини мактабга адаптациясининг ижтимоий-психологик шароитларини эмпирик тадқиқ этиш.....	136
Носиров Н. Муҳандислик фаолиятида физик масалаларини ечиш уйғунлигини таъминлаш модели	139
Panjiyev M. Texnikumda informatika fanini o'qitish jarayonida bilish faolligini rivojlantirishda talabalarga yo'naltirilgan yondashuv	142
Radjabova I. Ta'limni hamkorlik pedagogikasi asosida tashkil etishning nazariy asoslari	145
Rizayeva S., Rabbimova S. Chiziqli va chiziqli bo'lmagan algebra masalalarini MATHCAD dasturida yechish	148
Ro'ziyeva M. Jismoniy tarbiya va sport sohasini rivojlantirish masalalariga doir.....	151

Сатторов А. Педагогика коллежларида информатика фанини замонавий таълим шакллари кластерлаш асосида ахборот-технологик тайёргарлигини ривожлантириш методикаси	154
Saxibova F. Проблемы мотивации профессионального развития в современной психологии и педагогике.....	158
Солаева М. Ярим ўтказгичлар мавзусини ўқитишда Венн диаграммасидан фойдаланиш.....	162
Султанова Ш. Ўқувчилар адаптация жараёнида эмоционал зўриқишларнинг кўринишлари	164
Таджибаева Ш. Спорт фаолиятида агрессив хулқ-атвор муаммоси.....	167
Тошова Ф., Раметова Б. Опыт формирования языковых норм у студентов-билингвов	171
Тўраев К. Маънавий маърифий соҳада амалга оширилаётган виртуал тарғибот методлар	174
Turdiyeva M. Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda bilimlarni o'zlashtirishda diqqatning o'rni	177
Турдикулов Ш. Замонавий тараққиёт шароитида коррупцияни бартараф этишнинг ўзига хос хусусиятлари.....	180
Турсунова Д. Ижтимоий фаолликни талаба хотин-қизларда ривожлантириш мазмуни ва асосий босқичлари.....	183
Узоқов И. Ички ишлар органлари имижи: ҳозирги ҳолати ва уни такомиллаштириш амалиёти	186
Ўразова М. Мактаб ўқувчиларининг жисмоний тарбия машғулотларида гигиеник омилларнинг самарадорлиги.....	189
Ураков Ш. Олий таълим муассасалари ўқитувчиларининг касбий фаолиятини моделлаштириш.....	192
Ўринбоев З. Smart технологиялардан масофавий таълимда фойдаланишнинг истиқболли йўналишлари	195
Усманова У. Магистратура талабаларининг тадқиқотчилик фаолиятида интеграцион жараёни ташкил этиш ...	198
Usmonov D. "Atom fizikasi" ga oid laboratoriya ishlarini kompyuter texnologiyalari vositasida modellashtirib bajarish metodikasi.....	201
Хасанова С. Умумтаълим мактаблари таълим-тарбия муаммоларини ҳал қилишда информацион технологиялардан фойдаланиш асослари.....	207
Хонбабаев Ш. Бўлажак педагог-психологларни маънавий-руҳий тарбия фаолиятига тайёрлашнинг ижтимоий-педагогик зарурати	210
Хошимов М. Коммуникатив компетентлик ривожлантиришнинг педагогик зарурати ва ижтимоий аҳамияти(бошланғич таълим мисолида).....	213
Shukurova D. Alohida ta'lim ehtiyojiga ega bo'lgan o'quvchilarni inklyuziv sinfda ta'lim olish shart-sharoitlarini tashkil etish omillari	216
Elova U. Kreativlik qobiliyatining ta'lim-tarbiyadagi o'rni	219
Eshchanova G. Theoretical background and foundations of the teaching methodology "Flipped classroom"	222
Юсупов К. Янги Ўзбекистонда президентлик ва парламентаризм концепциясининг шаклланиши ва ривожланиш стратегияси.....	226
Филология	
Абдуллаева Н. Использование фразеологических единиц с фитонимами в сопоставляемых языках.....	229
Абдуллаева С. Компаративные фразеологические единицы, демонстрирующие интеллект в узбекском языке	232
Abdupattoyev M., Abdurahmonov V. Alternativ so'roq gaplarda qiyoslash munosabati.....	236
Аминова М. Коммуникативно-прагматические особенности русских фразеологизмов, выражающие эмоциональное состояние человека	239
Bazarov B. Principle objectives of lexicological analysis of construction terms in the english language	242
Базаров С. Нормурод Норқобиллов кассаларида образ табиати ва руҳий изтироблар тасвири	245
Baxronova D., Djalilova U. Abdulla Qahhor asarlarida iboralarning qo'llanilishi	248
Бердиёрова Р. Фразеологик бирликларнинг прагматик имкониятини контекстда амалга ошириш.....	250
Жамолова З. XX асрнинг 30-40 йилларида адабий обзор ривожини	253
Кўзибоева Л. "Жаҳон адабиёти" журналида чоп этилган драматик асарлар ҳақида.....	257
Мадалов Н. Мақолларда антонимик муносабатнинг фойдаланиши	261
Mirzazoda D. Suyish ma'no maydoni va antroposentrik tahlil.....	264
Муҳаммадиев Д. "Шеър-метафора" шаклидаги маъно кўчишлари.....	267
Nurmatova G. Occurrence of terms and terminological collocations in types of information	270
Панжиева Н. Когнитивная сущность языковой избыточности в художественном тексте	274
Ражабов Т. Замонавий ўзбек шеъриятида бадий кўчимларнинг лисоний-бадий таҳлили.....	277
Саттарова Н. Диалектные слова и их толкование в лингвистике	280
Суюнов Б. Тезаурус – тизимлаштирувчи компьютер луғати	284
Тешабаева Д., Нарзиева Г. Ўзбекистон Республикаси интернет медиа маконида лингвوماданий код.....	287
Tursunova Z., Axmedova M. Keyt Shopinning feministik qarashlari.....	291
Fayzullayeva D. The role of neologisms in the establishment of communication.....	293
Hamidova G. Muhammad Yusuf she'rlarining lingvokonsepti.....	296
Шоймардонов И. Болалар фольклорининг ўзига хос хусусиятлари	299